

Markéta Khodlová: Prostředky manipulace a persvaze v projevech českých a československých prezidentů

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta pedagogická

Katedra českého jazyka a literatury

Plzeň 2014

posudek oponenta diplomové práce

Diplomová práce M. Khodlové se věnuje napříč všemi dobami velmi aktuálnímu tématu – prostředkům manipulace a persvaze v projevech našich státníků. Posuzovaná práce čítá 139 stran (včetně příloh).

M. Khodlová rozvrhla svou práci do šesti kapitol různé délky a kvality zpracování. První tři z těchto kapitol jsou ryze teoretické. Již zde však spatřuji nedostatky. Práce, jež má pojednávat především o persvazi a manipulaci v projevech, se v těchto úvodních kapitolách věnuje především historii rétoriky. Souvislost s rétorickým stylem je zde zřejmá, ale nepovažuji za vhodné věnovat se vývoji rétoriky na více jak deseti stránkách, a klíčové pojmy persvaze a manipulace velmi stručně zhodnotit na necelých třech stránkách. S tím souvisí i chybějící přehled možných prostředků persvaze a manipulace, nejlépe dle jednotlivých jazykových rovin. Taktéž kapitola 3.2 je rozsahem i obsahem nedostačující.

Kapitola 4 se věnuje rozboru projevů československého prezidenta Klementa Gottwalda, v následující kapitole poté analýze podléhají novoroční projevy prezidenta Václava Havla. V obou těchto kapitolách se jeví snaha ukázat zkoumané jazykové prostředky, které byly využívány předními státníky své doby, avšak chaotičnost zpracování tuto snahu devaluje. Autorka doplácí na fakt, že si v úvodu své práce přesně nevytyčila jazykové prostředky, kterým se bude věnovat, a zcela opomněla tyto prostředky prozkoumat, tj. řádně se seznámit s odbornou literaturou, její závěry porovnat a z některé vycházet. Další zásadní nedostatek je nejasný výběr politických projevů i jejich autorů. Diplomantka měla učinit výběr podle jasně stanovených kritérií a tyto okolnosti pak zpracovat do úvodů kapitol 4 a 5 (např. historické souvislosti projevů, podrobnější životopisy obou státníků, především jejich politická činnost a smýšlení). Toto opomenutí bohužel značně zasahuje do věrohodnosti vyřčených závěrů, neboť politické okolnosti projevů i osobnostní rysy řečníků (autorka např. vůbec nepracuje s neverbálními prostředky persvaze a manipulace) mají značný vliv na

zkoumanou problematiku. Dalším důsledkem této chyby je také špatně zvolená metoda zkoumání (viz níže).

V poslední části diplomantka zhodnotila výsledky svého výzkumu na základě užití kvantitativní metody. Vzhledem k charakteru zkoumaných jednotek se domnívám, že zvolená metoda měla být kvalitativní. Prostředky persvaze a manipulace jsou natolik pestré jak z hlediska forem, tak i z hlediska obsahu, že je nelze sčítat a porovnávat jako např. obyvatelstvo podle typu vzdělání. Jak jsem již uvedla výše, tyto prostředky jsou navíc v silném kontextu s dobovým politickým podnětím a osobností řečníka, což autorka zcela pominula. Podrobnější poznámky k této kapitole považuji za zbytečné, neboť celá kapitola postrádá smysl a hodnověrnost. Ze závěru navíc u čtenáře vzniká dojem, že manipulativní a persvazivní prostředky jsou totožné (termíny jsou zde užívány jako synonymní). S tím však nelze souhlasit a vyplývá z tohoto tvrzení nedostatečná znalost v teoretické oblasti.

Celou práci uzavírá seznam literatury a přílohy se záznamy projevů zmiňovaných prezidentů.

Nemohu opomenout ani formální stránku práce. Tu považuji za nedostatečnou a tudíž neodpovídající úrovni kvalifikační práce – diplomové. Nedodržování shodného odsazení mezi nadpisy stejné úrovně, špatné užívání interpunkčních znamének atd. Obdobně se v textu objevuje nevhodná stylizace výpovědí.

Jelikož nedostatky diplomové práce M. Khodlové považuji za zásadní, **nedoporučuji práci k obhajobě.**

V Plzni dne 14. 5. 2014

Mgr. Dita Macháčková
KČJ FPE ZČU v Plzni